

Mosonmagyaróvári Települési Értéktár

„Örökségünket, a magyar kultúra évezredes értékeit, a magyarság szellemi és anyagi alkotásait, ember alkotta és természet adta értékeit átfogó értéktárban kell összesíteni” – fogalmaz a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény preambuluma. A következő sorokból pedig az is kiderül, hogy e munkának mi a célja: „az összetartozás, az egység és a nemzeti tudat erősítése érdekében nemzetünk értékeit össze kell gyűjteni, dokumentálni kell, az értékvédelem alapjául szolgáló dokumentációt a szigorú nyilvántartás és kutathatóság szabályai szerint meg kell őrizni, az értékeket pedig lehetőségeinkhez mértén ápolni, védelmezni és támogatni kell.” A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok fogalmának a jogrendbe való beépítése és ezzel együtt intézményesítése a nemzeti illetve a nemzeten belüli közösségek identitásának építése valamint megőrzése érdekében tett fontos lépés volt. Vagy inkább lépések, hisz a jogi keretek megteremtése több szakaszban zajlott. Előbb a 2012. évi XXX. törvény, majd a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet jelent meg, míg azután a 2015. évi LXXX. Törvény a meglévő szabályok módosításával véglegesítette a törvényi háttérrel. E jogszabályok révén jött létre a nemzeti értékek nyilvántartásának hierarchikus rendszere illetve került egyben meghatározásra az a többlépcsős eljárásrend is, amely révén egy javaslatból érték illetve hungaricum lehet.

A nemzeti értékek koncepciója, mint az már a bevezetőként említett preambulumból is kitűnhetett, átfogja a magyar – s nem csak magyarországi! – kultúra egészét és az annak keretét adó természeti környezetet. Ebben a hatalmas halmazban, amelyben a legkülönbözőbb értékek merülhetnek fel, hat kategória teremt rendet. A hat kategóriába az alábbi szakterületek tartoznak:

- *agrár- és élelmiszergazdaság*
- *egészséges életmód*
- *épített környezet*
- *ipari és műszaki megoldások*
- *kulturális örökség*
- *sport*
- *természeti környezet*
- *turizmus*

A jogalkotó bárki számára lehetővé tette, hogy a fenti kategóriákba sorolva javaslattal éljen. A hazai javaslattevők a *települési, tájegységi és megyei értéktárakba*, míg a határon túli magyarok a Magyar Állandó Értekezlet szervezésében a *külhoni magyarság értéktárába* javasolhatnak értéket. Emellett létezik *ágazati értéktár* is, amelyeket az ágazati minisztériumok kezelnek.

Erre az alapra épül rá az „értékpiramis” következő szintje a *kiemelkedő nemzeti értékeket* összefogó *magyar értéktár*, amelybe a megyei-, ágazati és külhoni értékek megróstatlása után kerülhetnek be a legfontosabbak. A piramis csúcsát pedig a *hungaricumok* alkotják, amelyek a kiemelkedő nemzeti értékek közül kerülnek kiválasztásra és amelyek immáron nemzetközi szinten (pl. az Unesco listáin) is képviselhetik hazánkat.

A fentebb már bemutatott törvényi szabályozás lehetővé teszi a települések számára, hogy *települési értéktár*at hozzanak létre. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata már 2013-ban rendelkezett erről a 161/2013.(VII.18.) Kt. határozatában. Az Önkormányzati bizottságok rendszerének átstrukturálását követően a 199/2014.(XI.13.) Kt. határozat a Települési Értéktár Bizottság teendőinek ellátásával az Önkormányzat Társadalmi Kapcsolatok Bizottságát bízta meg. Az Értéktár Bizottság önkormányzati képviselőkkel illetve civil tagokkal működik, szakértői teendőit a Hansági Múzeum igazgatója látja el.

A Bizottság megalakítása óta számos értéket vett fel civilek és önkormányzati képviselők javaslatára a települési értéktárba.

A kulturális örökség szakterület maga is rendkívül átfogó és sokrétű, így nem csoda, hogy a mosonmagyaróvári kulturális örökség keretében is a legkülönbözőbb értékek kerültek a listára.

1. Mosonmagyaróvári műemlékek és jelentős építészeti emlékek – ebbe az átfogó kategóriába több alkalommal érkeztek jelölések, amelynek eredményeként a város legfontosabb műemlékei bekerülhettek a települési értéktárba):
 - Szűz Mária királynő és Szent Gotthárd r. k. plébániatemplom – városunk legfontosabb barokk műemléke
 - Vár – Magyaróvár egyik szimbólum a középkori eredetű, többször átépített várkastély
 - Nepomuki Szent János emlékmű – a Deák téri szoboregyüttes nemcsak pompás barokk alkotás, hanem a legmonumentálisabb Nep. Szt. János emlékmű a Kárpát-medencében
 - Szent Kereszt (Olasz) kápolna – egyedülálló építészeti örökség az I. világháborús, fából emelt kápolna
 - Cselley-ház – a város legrégebbi, középkori elemeket is felmutató polgárháza
 - Haller iskola – Medgyaszay István, a modern nemzeti építészet mesterének tervei nyomán épült
 - Korona Szálló – Moson legjelentősebb barokk stílusú világi műemléke, az iskolaalapító Zsidanits István emeltetett
 - Futura – Mosoni gabonaraktár a XVIII. századból
 - Postapalota – Hönel Béla helybéli építész egykori lakóháza
 - A lucsonyi Szent Anna kápolna – Lucsony barokk kori kápolnája
 - A Háromtölgy-kápolna – egykori búcsújáróhely
 - A mosoni zsidótemető – a mosoni zsidóság emlékét őrzi
2. „Mosonmagyaróvár 1956-os történelmi hagyományai, különös tekintettel a Gyásznapra (október 26.) – városunk újabb kori történetének leggyászosabb eseményére és helyszíneire emlékeztet ez az érték.
3. Lajta Néptáncgyüttes – fennállásának 30. évfordulóján kerültek be az értéktárba.
4. Kislaptáros zenekar – fennállásának 30. évfordulóján kerültek be az értéktárba.
5. Gyurkovich-gyűjtemény – városunk országos viszonylatban is páratlan értéke, a magyar festészet másfélszáz remekművét felvonultató kollekció.
6. Óvári gazdász hagyományok – az 1818-ban alapított agrár felsőoktatási intézmény máig őrzi tradícióit.
 - Gazdászöltözet
 - Balektábor
 - Balekindex
 - Balekbál
 - Felező
 - Szalagavató
 - Valétálás/Ballagás
 - Gazdász Bajnokság
 - Óvári Gazdász Néptáncgyüttes
 - MOGAAC
 - Óvári Gazdász Dalárda: Óvári Gazdászok Szövetsége
 - Gazdászbál

Épített környezet szakterület:

1. Főhercegi Sörház és Malom épületegyüttes – a város egyik meghatározó épületegyüttese, amely egyben ipartörténeti emlék is.

Sport szakterület:

1. Magyar szablya (mint tárgy), a magyar szablyavívás (mint harcművészet) és a Borsody-rendszer (mint jellegzetesen magyar oktatásmódszertan) együttesét – a magyar katonai tradíciók részét alkotó szablyavívás egyik kiváló művelője volt a Magyaróvárott született Szűts János alezredes és vívómester, aki révén városunk is beírta magát a szablyavívás történetébe.

Agrár- és élelmiszergazdaság szakterület:

1. Óvári sajtok – a magyaróvári Tejüzem és a Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet számos, ma is közkedvelt sajtféléséget alakított ki
 - Óvári sajt
 - Illmici sajt/Mosonmegyei csemege sajt
 - Lajta sajt
 - Pannónia sajt
 - Krémfehér sajt

Természeti környezet és egészséges életmód szakterület:

1. Szigetközi víz – a Szigetköz egyedülálló természeti értéke, amely nemcsak idehaza, de külföldön is számos elismerést kapott már.